

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal
Bajiv. Regele Ferdinand 24.
(József térfőharog-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Sürgönyeim: Közlöny, Arad.
Telefonszám
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egy évre 480 Lel.
Fél évre 240 Lel.
Negyed évre 120 Lel.
Havonta 40 Lel.
Hirdetések díjazás szerint.
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 2 lal, vasárnap
lal. Zsuzsereiben 50 banival
több.

Madgearu támadása a kormány ellen.

(A parasztpárti vezér szenvedélyes hangon kifogásolja a kormány gazdasági politikáját. -: A kamara ülése.)

Bucurestiből jelentik: A kamara tegnapi ülését Orlanu elnök nyitotta meg Bratianu Vintilla, Le padatu és Saveanu miniszterek jelenlétében. Circulescu lényegtelen interpellációja után, Jacobescu, a rokkant katonák helyzetét vázolta. Majd áttértek a napirendre. Irimescu liberális képviselő szólalt fel, aki sorra vette az összes ellenzéki beszédakat, amelyek a felirati vita alkalmával hangzottak el. Mindenekelőtt megállapította, hogy az ellenzéki vádak nem emelődtek fel a modern idők szellemének megfelelően. Áttért a kormány pénzügyi politikájának ismertetésére. Dicséri a kormány pénzügyi politikáját, csupán a kivétel törvény egyes pontjait kifogásolja. A kormány pénzügyi politikája megfelel a Balkán érdekeinek, csak a gyakorlati keresztülvételben van hiba. Különösen Popovici Mihályt támadja ezután, aki megengedte, hogy egyesek az állam vagyonából illetéktelenül meg gazdagodjanak.

Lupu dr.: Tessék pontosabban körülírni a vádakat!

Vajda: Gaz rágalom!

Irimescu: Majd részletesen előtárom adataimat, ha Popovici maga kér fel erre.

Ezután Madgearu parasztpárti képviselő emelkedik szólásra az ellenzék hatalmas ovációja között. Percenkig ünneplik Madgearu híveit. A tapsvihar lecsillapulása után Madgearu beszélni kezd.

— Nagyon sajnálatos körülmény az — mondotta — hogy a kormány az általa megszavazott alkotmánnyal támogatja azokat a törvényjavaslatokat, amelyek betérjesztését már előre jelezte. Áttér ezután a kormány külpolitikájának bírálatára.

— Sokasom jutott eszébe a liberális kormányának — mondotta — hogy az országot és a közvéleményt tájékoztassa a külpolitikai eseményekről. Az ország nem ismeri a kormány külpolitikájának irányát. Támadta a kormányt a Stambulinszky kormánnyal szemben folytatott politikája miatt, mert azt a látszatot keltette, hogy

a román kormány örül az államcsínynek és a forradalomnak.

Duca: Nem igaz! Románia sohasem avatkozott bele a szomszédállamok külügyébe. Ez alkalmommal is kijelentette, ha a bolgár kormány respektálni fogja a béke szerződést, a két ország közötti viszony éppen olyan lesz, mint a Stambulinszky kormány elotti volt. Ugyanerre az álláspontra helyezkedett a jugoszláv kormány is. Hogy ez mennyire helyes volt, bizonyítja a sinajai konferencia is, amely magáévá tette ezt.

Madgearu: Duca kijelentése csak frázis. Kérdezem én a külügy miniszter urtól, ha már a kisanantot fessegetjük, meg tudná-e nevelni mondani, hogy mit az álláspontja a jelenlegi nagy európai problémával szemben. A kisanant egyik szemmel Páris felé néz, a másikkal pedig Londonnal kacérkodik. A jugoszláv trónörökös keresztelési ünnepsége alkalmával, a belgrádi sajtó éles támadásba re-

szerítette Romániát. Kérdezi a kormányt, hol van az a sokat hangzott jövészo, a kisanant államai között.

Részletesen bírálta ezután a jelenlegi politikai helyzetet.

— Ha objektív szemmel nézzük és figyeljük a belpolitikai eseményeket — mondotta — csak a következő mondattal jellemezhetjük azokat: „Vigun megyünk kónkre!”

— Bratianu Vintilla külföldre utazott — folytatta — hogy kölcsönt szerezzen, de utja csődöt mondott. A liberális párt gazdasági politikája csödbe kergeti az országot. Ez a politika olyan csapást mért az országra, hogy sok idő kell annak kiheverésére. A bönök konszolidálásából hallatlan károk érték az országot. A pénzügyminiszter urnak ugyancsak nem volt bátorsága ahhoz, hogy közvetlen tárgyalásokat folytasson a konszolidálás ügyében és nagy bankrupciósításokon vett közvetítőül. Ez azután rettenetes pénzügyi válságba kergette az államot.

Bratianu Vintilla: Ezeket a bönöket még a Vajda kormány idején bocsátották ki.

Madgearu: A jelenlegi kormány politikájának köszönhető az is, hogy az egységesítés minden vonalon késik. A kormány hallatlan összegekkel tartozik az iparvállalatoknak, amelyeknek pénzkriszissel kell megküzdniük, mikor hatalmas követeléseik vannak az állammal szemben. Tartsa kötelességének a kormány, hogy ezeket a tartozásokat elsősorban egyenlítsse ki. Ha a lejt a külföldi piacon stabilizálni akarják, tegyék szabadá a kívánt. A pénzügyi kormány most Párisban igyekszik nyolcszáz millió frank kölcsönt szerezni. Nem hiszi, hogy ez sikerül, de ha mégis megkapjuk ezt a kölcsönt, az keveset fog segíteni a pénzügyon, de legkevésbé a gazdasági politikánkon.

Bratianu Vintilla: Demagóg!

Madgearu: A kormány sodorta az országot ebbe a helyzetbe, tartsa kötelességének abból kivonozni. Az ország pénzügyeit átrendelték a Banca Nationalának, amely köztudomás szerint liberális érdekeltség. Beszédét azzal fejezte be: Az országnak eleget ártott már ez a kormány, legelőbb ideje, hogy végleg távozzon helyéről.

Magyar karrierel Amerikában.

Az új amerikai konjunkturáról rendkívül érdekes részleteket mondott el Berkó D. Géza, az Amerikai Magyar Népszava főszerkesztője. Az amerikai szerkesztő Marcinó József plébánossal együtt majdnem hatszázmillió korona értékű szövetetadományt gyűjtött és vitt most Budapestre.

A világsajtó pár nap óta feltűnő cikkekben foglalkozik Amerika és Európa gazdasági kapcsolataival és a nagyfontosságú jelentések jó része homályos, sőt érthetetlen a viszonyok kelő megvilágítása nélkül. Kapóra jött tehát, hogy az Egyesült Államok egyik legalaposabb ismerője, akinek odaát is elsőrangú összeköttetései és értesülései vannak, kimerítő nyilatkozatot adott ezekről. A széles perspektívájú felvilágosítás így kezdődik:

— Amerikában százszázmillió ember él és ez maga óriási szükség-

let kielégítését kívánja meg. Amit kevesen tudnak itt — bár rendkívül nagy fontosságú — az United States megnyerte egész Délamerikát. Németország most nem küldhet Délamerikába árut s Anglia is sokkal kevesebbet. Az Unió így nagytömegű árut hatalmas piacot talál Délamerikában. Azonkívül sokféle pótolni kell, amit a háboru alatt nem gyártottak s ez is tág méretekben szaporította a munkaalkalmat. Tömérdek hádi-gyárat visszaalakítottak s mindez a jén-vasáru- és másfajta gyármost teljes üzemmél dolgozik. A föllendülés példátlanul nagyarányu s a verseny Németország helyett. Angliával folyik, aminek még súlyos következményeit fogjuk látni. Csak egy apró, de ritkító példa: A republikánus párt szövésan a „protektive tariff”, a vám védelem elvét követi, s ez a jelszó lehetetlenné teszi a többi közt azt, hogy Angliából most egyetlen készruhát hozzanak be. Óriási a vám és semmielőc angot holmit el nem tudnak adni.

— Milyen iparágban legnagyobb a föllendítés?

— Az acél, a szén termelése, az autógyártás, meg az építkezés terén. Az autó különösen olcsó, még a legjobb gyártmány is sokkal olcsóbb lett a háboru óta.

— Alig van már olyan üzem, ahol magyarok ne dolgoznának. Munka nélkül kevesen maradtak, hisz általában munkáshiány van már az acételepeken és a bányákban. A termés pedig annyira jó volt, hogy a földművelési miniszter egyenesen ajánlotta a farmereknek: csökkentsék a buzatermetést. Kétfontos jó kenyér már öt centért kapható, a cukor, kávé feltűnően olcsó. A dolgozó magyarok határozottan meg lehetnek elégedve. De a magyar gyárosok is.

— Az Amerikában lévő magyar gyártelepek közül híres a Pollacsek-rézgyár. A tulajdonosa ivére annak a Pollacseknek, akét bombarobbanás ölt meg az Erzsébetvárosi Körben. Óriási telepe a Long Island Cityben van. Legelőbb ez a gyár nyerte meg az

Felfedezték a rákbetegség gyógymódját

(Naamé doktor előadása Párisban. — Teljesen kigyógyított rákbetegek. — Naamé oltásokkal gyógyít, minden operáció és rádiumkezelés nélkül.)

Párisból jelentik: A párisi orvos-szövetségben egy Naamé nevű tuniszi orvos szenzációs előadást tartott a rákbetegségek általa felfedezett új gyógykezeléséről, mely csodálatos eredményekre vezetett. Az előadás alatt bemutatta több betegét is, így egy mellrákban szenvedő asszonyt, kit betegségének előrehaladott stádiuma dacára teljesen kigyógyított. Naamé dr. szíriai származású orvos, ki Tuniszbán praktizál. Mintegy tizenöt év óta tanulmányozza a rákot és gyógymódját a rákbetegség lényegéről saját maga alkotta teóriája alapján kezdte alkalmazni betegein.

Az új gyógymódnak egyik legfontosabbika, mint tudjuk, az *opotherapie*, mely az állatokból kímetszett egyes mirigyek váladékából készült gyógyszerekkel kezel bizonyos betegségeket. Az opotherápiának köszönhetjük a legszenzációsabb gyógyszerek egész sorozatát, így az inzulint, adrenalin, thyroïdint, ovarint stb. Naamé az opotherapie területén folytatta kísérleteit a rákbetegség gyógyítására és elméletét már 1919-ben megjelent „*La dyscytogenése hypocytopoietique, dysentopique du cancer*” című könyvében már meglehetősen határozottan körvonalazta. Naamé dr. elmélete szerint

a rák a belső kiválasztó miri-

gyek működési zavarának az eredménye,

mely működési zavar a testünket alkotó sejtek életében valóságos anarchiát idéz elő. Ez a beteges állapot az előfeltétele a ráknak, mert a beteg szervezete így állapotban különös prediszpozícióval rendelkezik a rákos daganatok fejlesztésére. Ha a beteg szervezet így állapotában valami helyi irritáció jelentkezik a test valamely részén, például egy ütés vagy egy gennyes daganat, akkor azon a helyen megjelenik a rák összes borzalmas következményeivel. Naamé dr. az előadásán bemutatott súlyos rákbeteget olyképpen kezelte ki szörnyű betegségéből, hogy naponta három ízben két centigramm mennyiségű, a thyroïd-testek kivonatából készült oltóanyagot és ugyancsak háromszor egy gramm mennyiségű emlőmirigyekből készült oltóanyagot fecskendezett belé.

Naamé dr. gyógykezelési formulája mindenkor a megfigyelt betegség természetétől függ. Naaménak saját laboratóriuma van és minden állami vagy magántárogatás nélkül végzi kísérleteit. A rákot sohasem gyógyította sem operációval, sem rádiummal, sem X-sugarakkal, hanem mindenkor egyéni gyógymódja szerint, amely lyel már 1921-ben több figyelemre méltó részleges gyógyeredményt

ért el. — Oltásai következtében ugyanis a belső kiválasztómirigyek működése fokozódik, a mirigyek működési tevékenységében előállott zavarok elmúlnak és így megszűnnek mindazok az előfeltételek, amelyek a rákbetegség alapját képezik, miért a betegség maga is visszafejlődik.

Naamé dr. felolvasása után Ru bens-Duval tartott előadást, ki szintén Naamé dr. gyógyelvei szerint folytatja kísérleteit a rákbetegség gyógyítására. Előadásában igazolta Naamé elveinek helyességét s beszámolt több páciensének állapotáról, kik súlyos rákbetegségben betegedtek meg s most a Naamé-féle oltás után a legszebb gyógyulás útján vannak. Végül Schmidt dr. tartott előadást, ki szintén osztja Naamé gyógyelméletének alapelveit, azonban a helyett, hogy idegen szervezetek mirigyeinek kivonatait adagolná a rákbeteg szervezetébe, az önopotherapie módszerét alkalmazza, vagyis magának a kezelés alatt levő betegnek a belső kiválasztó mirigyait izgatja fokozott működésre az X-sugarak körültekintő adagolásával.

Naamé előadása a szenzáció erejével hatott a francia orvosi közvéleményre, mert nemcsak elméletet tárt hallgatói elé, hanem teljesen kigyógyított rákbetegeket mutatott be nekik. Mégis, hogy Naamé végre valóban megtalálta a rákbetegség igazi gyógymódját és így megválthatja az emberiséget az egyik legszörnyűbb és mindeztideig gyógyíthatatlan betegségtől.

Olaszországban nines drágaság.

(Az árak és a fizetések egyformán emelkedtek.)

(Nápolyi levél.) Ez a cikk nem akar a lira lágy hangjain szólni Itália kék egéről, napsugaras mezőiről, pompázó narancsfáiról, nem akar hódolni az olasz városok művészeti gazdagságáról — ez a cikk a szárok száraz oszlopaival vonul fel.

Kezdjük azon, hogy Olaszországban megszűnt a háborúra való folytonos hivatkozás, a gazdasági hibák elintézése azzal az egyszerű indokolással, hogy háborút folytatunk. Nálunk még ma is — öt évvel a háboru befejezése után — állandóan és makacsul a háborút emlegetik takaróként és minden kérdés megoldásánál a háborúra hivatkoznak. Olaszországban ez megszűnt. A háborút elfelejteni, nem pedig emlegetni, a gazdasági bajokat orvosolni, nem pedig a háborúra való hivatkozással túrni kell!

Talán úgy lehetne legjobban jelmezni a dolgokat ideleint, ha felállítjuk azt a tételt, hogy az élet, a szükségleti cikkek árai a békebeli árak négy-ötszörösére emelkedtek, ezzel szemben azonban a kereseti viszonyok, a fix fizetések és jövedelmek is a békebelinek négy-ötszörösét teszik ki. A mérleg serpenyője tehát sem jobbra, sem balra nem billen. Kétségtelen, hogy e tekintetben nem lehetnek mérvadók a fürdő helyeken (pl. Velencében) tapasztalt árak, mert hiszen ezek mindig feleltek álltak az országban jelentkező igazi áraknak. A helyzet azonban itt sem ijesztő. Vegyük csak pl. a szállodaárakat Velencében. Velence legelőkelőbb szállodájában egy szoba fürdőszobával 50 lirába kerül naponta, de igen jó szobát lehet kapni Velencében 15 liráért, ami 130 lejnek felel meg.

a pályázatot, amelyet az 5. Avenuen föllállított rendőrtornyokra írtak ki. Ezek szabályozzák, irányítják a közlekedést, például az autók szédítő forgalmát. Művészi szempontokat is érvényesíteni kellett a toronyszerkezeten, s Pollacsek ötven pályázó közül nyert. Különböző nyolcszáz alkalmazottja dolgozik.

— A másik hatalmas magyar gyár, Kunz Tivadar clevelandi bútorgyára. Főképp varrógépek farszait készíti s több mint kétezert munkásnak ad kenyeret. Kunz újvidéki származású és már negyven éve telepedett le odaát.

— Magyarszármazású gazdag kereskedő is sok van Amerikában. Talán legismertebb köztük Kiss Emil, akinek ma kilencven ezer ügyfele van Amerikában. — Vagy huszonöt évvel ezelőtt Hamburgban volt bankgyakornok, amikor áthajózott, kis pénzküldő irodát nyitott. Ma pedig mint bankár, Amerika legnagyobb cégeivel dolgozik.

— A legmódosabb amerikai magyar hírében Partos Mihály patikus áll. Tizenöt éve, szerény-

kis gyógyszerért nyitott a Second Avenuen. Vagyona alapját — mi tagadás — hashajtó-szerrel vetette meg. A szer neve: „Partola” s ezt Amerika minden lapjában hirdette. Itt tudják, hogy a sajtóreklámnak milyen döntő a fontossága. Az ungvári születési patikus ma legalább tíz millió dollárt „ér”. Legutóbb megvásárolta a „New York Herald” palotáját, a város legforgalmasabb és legszebb helyén. Csak a ház átalakítása több millió dollárba került.

— Érdekes karriert csinált Galambos mérnök Fordnál, a világhírű autógyárosnál. Most a bizalmasa s Fordnak valami nőrokonát vette feleségül. Elsőrangú konstruktor. A nemrég Budapesten járt Zukor „filmkirály” nevét bőven emlegették, amikor itthon járt, szülőfalujának 20.000 dollárt adott. Magyar orvosok, ügyvédek és bírák is mind nagyobb szerepet visznek Amerika társadalmában. A newyorki Supreme Courtnál, a legfelsőbb bíróságnál, működik az egri születésű König Móric, meg a pesti születésű Wasser vogel János. A City Court főbírája Hartmann Gusztáv. A Municí-

pial Court — ez itt a polgári bíróság — tagja Blau William, aki előbb rendőrbíró volt.

A főszerkesztő ezután néhány meglepő adatot mondott el a kereskedőkről:

— A magyar nem jó kereskedő, hallottam sokszor. De Amerikában ez valótlán frázisnak bizonyult. Kötő üzletemberek közt nemcsak zsidó vallású magyarok akadnak, hanem határozottan nagy számban keresztények is. Kivált az újabb generációban. A többi közt Boldizsár Ferenc, aki egyszerű földműves volt idehaza, most Clevelandban él, ahol egyik fia ügyvéd, a másik orvos. Aztán Szende József szabó, akinek fia Newyorkban ügyvéd. Dezső János földműves volt idehaza s Bridgeportban gazdag kereskedő. Ciglar József, Rencsicsovsky és Koltár József ugyancsak Bridgeport fehéres boltosai. Legalább ötven ezer dollár a tiszta vagyonuk. Felkete József tizenöt éve csikágói szabómester volt, most bankár és a fia jöhírű ügyvéd. Cleveland leg gazdagabb embere Weiser János. Félmillió dollárnál jóval többje van. Most bankár, de ház- és in-

gatlanladdással is foglalkozik. Egyik fia már ügyvéd. Az új generáció vezetni fog a közeljövőben ép úgy politikai, mint a társadalmi élet terén. Messze Kanadában is nagyon sok igen gazdag ember van. A los-angelosi híres filmkirály, Krausz Tamás is magyar származású. Mint egyszerű ingatlanügynök kezdte pályáját s most mérföldekre kiterjedő birtoka van, felszerelve vízesésekkel, barlangokkal s palotája telve műkincsekkel.

Az amerikai szerkesztő azonban hozzáfűzte, hogy tízezer kivándorló közül csak talán egynék sikerült vagyonihoz jutni. A megélhetés is nehéz Amerikában s napról napra nehezebbé válik. Aki ismeretlenül nekifut a dollárok házájának s arról álmodozik, hogy ott hamarosan vagyont szerez, az vagy éhen hal, vagy beletörődik abba a kemény, nehéz szinte szünet nélküli munkába, amely megszerzi számára a száraz kenyeret.

Amerikában többet kell dolgozni, mint bárhol a világon kemény testi munkát kell végezni. A kívánatok tehát inkább sajnálni, mint irigyelni valók.

Rómában elsőrangú szállodában 25—30 líra a szoba és hasonló árak vannak a többi olaszországi nagyvárosokban is. A villamosjegy 40 centesimi. Rómában a legjobb szabó kitűnő szövétből 700 líráért készít egy öltözetet. Egészen elsőrangú férfi inget lehet vásárolni 40—50 líráért, gallért 3—4 líráért. Igen jól meg lehet ebédelni 10 líráért.

Érdekes különben, hogy mennél inkább délre megy az ember, annál szembetűnőbb az olcsóság. Milánóban például ugy a megélhetés, mint az ipari cikkek ára körülbelül 20 százalékkal magasabb, mint Rómában, vagy Nápolyban.

Mindezek mellett pedig nem szabad elfelejteni azt, hogy Olaszországban igen súlyos közvetett adók vannak. Azt hiszem Mussolini a népszerűség ezüstpapírjába csomagolva alapos terheket rakott az olasz adófizetők vállára. Adót kell fizetni minden elképzelhető formában. A kirakatokban az árakat jelző cédulák ép úgy adó alá esnek, mint a méteres plakátok és Olaszor-

szágban naponta néhány lírát fizet el az ember adóban anélkül, hogy észrevenné. De azért mindinkább boldog, megelégedett és fizet, — mert van miből.

A miniszter lovagias ügye.

(Békésen intéződött el a Klebelsberg—Rakovszky affér.)

Budapesti tudósítónk jelent: A Klebelsberg Kunó kultuszminister Rakovszky István lovagias ügyében Rakovszky segédei kijelentették, hogy megbízójuknak a nemzetgyűlésen képviselői minőségéből tett politikai kijelentéseik nem érintik Klebelsberg egyéni becsületét. Ezzel az ügy békésen elintéződött.

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén Rakovszky István bejelentette mentelmi jogának megsértését, mert a kultuszminister interpellációjában elmondott sértő kitételekért provokálta. Az ügyet kiadták a mentelmi bizottságnak.

Bukik a Stresemann-kormány.

(Berlirben biztosra veszik Stresemann távozását. — Sziléziában felgyújtják a falusi uradalmakat. — Az antant ismét katonai ellenőrzés alá helyezi Németországot.)

(A Közlöny távirati tudósítása.) A Stresemann kormány bukása már befejezett tény és csak napok kérdése, hogy a kancellár mikor távozik helyéről. A legsúlyosabb időben, a legkedvezőtlenebb körülmények között vette át Stresemann Cuno-tól a kormányt és úgy látszik képtelen ellentámasztani a fellángolt, hatalmas arányokat öltő nacionalista propagandának és a kommunista terrornak. Az ő bűnének tudják be a márká szédületes zuhanását és azt, hogy a szövetségesek még mindig kiméretlenek Németországgal szemben. A német kormányválságról és a világpolitika legújabb eseményeiről alábbi távirataink számolnak be:

Stresemann hatyudala.

Berlínből táviratozzák: Itt kétségtelenné tartják, hogy Stresemann kancellár legutóbbi beszéde a kancellár hatyudala volt. A formailag kitűnő beszéd nyíltan elárulta, hogy a kancellár tudja jól, hogy veszített ügyet védelmez.

Berlínből jelentik: A német birodalmi kancellárságra a legközelebb jelölt dr. Heber württembergi államfő. Tegnap lapunkban említtük, hogy Heberen kívül más nevek is kombinációba kerültek a tegnapi nap folyamán, különösen Albert volt államtitkár is emlegettek. Ugy tudják, hogy Stresemann lemondása esetén hajlandó a külügyi tárcát vállalni. A berlini lapok már valószínűsnek nekrológokat közölnék a Stresemann kormányról.

Amerikai—francia feszültség.

Párisból táviratozzák: Poincaré a kamara holnapi ülésén nyilatkozik a nagyköveti értekezlet tegnapi határozatáról. Nollet francia tábornoknak, a németországi katonai ellenőrző bizottság elnökének megadták az utasításokat a katonai ellenőrzés ismételt megkezdésére.

Washingtonból jelentik: Az Unió politikai körei élesen állást foglalnak Franciaország ellen, mert ellentállt a német fizetőképesség megvizsgálására kiküldendő nemzetközi szakértő bizottság

megalakulásának. Utalnak, hogy Franciaország semmiféle ajánlatot nem tett adósságának megfizetésére, de politikájával majdnem lehetetlenné tette, hogy Németország a jóvátételt teljesítse.

Sziléziában városok harcolnak a falvak ellen.

Berlínből a Globe jelent: A sziléziai városokból a munkanélüliek óriási tömegei özönlenek a vidékre, kifosztva és felgyújtva a gazdasági épületeket. Az erősebb nacionalista érzelű sziléziai gazdaszövetség Bozslóban tegnap kimondta az élelmiszer bojkottot Szilézia városaira mindaddig, míg a Stresemann kormány le nem mond. A városi lakosság, főleg a munkanélüliek, erre a határozatra felelek gyújtogatással. Számos nagy junker gazdaság elpusztult.

Berlínből jelentik: Seckt tábornok két rendelkezést adott ki, amellyel az egész birodalom területére feloszlatta és eltiltja Németország kommunista pártjának, a kommunista ifjuságnak és a kommunista harmadik internacionálénak valamennyi szervezetét. Betiltatta a tábornok a nemzeti szocialista munkáspárt és a német szabadság-párt valamennyi szervezett intézetét.

Mi történik Bajorországban.

Münchenből táviratozzák: Eckhardt Dietrich ma jelentett letartóztatása valószínűleg összefüggésben van a szennyirattal, amelyet itt nagy tömegben terjesztenek és amely tökéletesen Eckhardt stílusára vall. A rópirat Kahr állami főbiztos, Lossow tábornok, Kaisler, Faulhaber, Heim és Ruprecht extrónörök

ellen éles hangon kel ki és nyíltan izgat azoknak a férfiaknak a meggyilkolására, akik Bajorországot november nyolcadikán megmentették.

Huszonötmilliárdos család Bécsben.

— Hatalmas üzletek a hitelezők pénzén. — Bécs szenzációja. —

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Hatalmas arányú üzleti csalást leplezett le a rendőrség, amely napról napra botrányosabb ügyvé dagad. Nemrégiben nyílt meg Bécsben a volt Edison kávéház helyiségében a Központi áruháza cinnén egy hatalmas aranyáruháza, amelynek tulajdonosaképpen egy részvénytársaság szerepelt. Erről a részvénytársaságról kiderült, hogy sohasem létezett és az üzletet Feller Izidor és Benjamini és sógoruk Pilgurey Móric alapították. Mindnyájan Cernovitzból kerültek a világháború alatt Bécsbe és sötét üzletekkel foglalkoztak az összeomlásig. Az összeomlás után két másik Feller: Marko és Salo „Svájci textilpalota” néven a Seitzergasseban alapítottak üzletet és ez a nagyarányú üzlet tisztességes alapokon állt szót nyugodni, így történt, hogy Fellerék hitelhez juthattak. Egymásután alapították a fényesebbnél fényesebb üzleteket, így a bécsi „Louvre” a Schullerstrassen sz. után következett a Központi Áruháza. Olyan nevésegen olcsó árakkal dolgoztak, hogy a közönség a szűk Seitzergasseban levő üzlet előtt sorbaállott és

Roth minisztert az állam tekintélyét csorbító valótlán hírek terjesztése és izgató beszéd miatt ma letartóztatták.

tejesen megakasztotta az utcaforgalmát. Minden üzletükben vég elárúsítást rendeztek, természetesen hitelbe vett árukkal. Csak az Edison kávéház helyiségeért több mint másfélmilliót fizettek és a berendezésbe is több milliót öltöttek bele. Az üzleteiket egymás után árúsították ki, a helyiségeket pedig eladták s most utolsónak a Központi Áruház maradt meg, ahol utólrta a családokat végzetük. A hitelezők feljelentésére ma letartóztatta a rendőrség Pilgureyt és három Feller fivért, míg a negyedik már napokkal ezelőtt a cég számlájára vásárolt autót Svájcba ment, ahol az autót eladta és a sofürt Bécsbe küldötte vissza. A sofürtnek azt mondta, hogy Amsterdami utazik, ahol egy nagybátyja lakik, aki szanálni fogja üzleteik ügyét. Ma izgatmas jelenetek játszódtak le a Franz Josefa Kain levő áruháza előtt, ahova több hitelező be akart hatolni. Az eddig jelentkezett negyven hitelező kára meghaladja a 25 milliót, több, mint 70 millió lejt, amit valószínűleg nem fognak megkapni, mert Fellerék mindent elpocsékoltak. A vizsgálatot egy kirendelt bizottság folytatja.

Szendrey végleg visszalépett

(Darvas Ernő az aradi színház művészeti vezetője.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi színházválság az utóbbi napokban már megoldás felé közeledett, azaz, hogy a színház tagjai konzorciumra alakulnak át és a színház művészeti igazgatója Szendrey Mihály lesz. Szendrey Mihály erre a nehéz munkára csak úgy volt hajlandó vállalkozni, ha a konzorciális állapotot az illetékes hatóságoknak bejelentik és azoktól erre beleegyezést nyernek. A mai napon a helyzet így alakult, hogy Szendrey Mihály sem a fent említett garanciákat megkapni, sem pedig az anyagi akadályokat elhárítani nem tudja, tehát a jelenlegi viszonyok között minden akciótól visszalép. Lapunkhoz ma Szendrey Mihály a következő nyilatkozatot küldte:

A legnagyobb szeretettel és a kötelesség érzatével fogtam hozzá, hogy az aradi színháztagjait a jelenlegi szomorú helyzetéből kivesszem. A kibontakozás során azonban olyan akadályok merültek fel, hogy a jövő boldoguláshoz semmiféle garanciát nem tudtam biztosítani. Éppen ezért az egész akciótól vissza kellett lépnem és a továbbiakban semmi formában nem veszek részt. Remélem, hogy a társulat igazgatója vezetésével nélkülültem is megtalálja majd a

kibontakozást jó műsorral és jó előadással.

A színház tagjai ma Róna Dezső színháztagjával egyértelműen leg elhatározták, hogy a konzorcium mégis megalakul és a művészeti igazgatást Darvas Ernőre bízzák. A magunk részéről óhajtjuk, hogy az új rezsim alatt az eddigiekénél szebb és jobb napokat tüsszon az aradi színház, ez azonban csak úgy lesz elérhető, ha a társulat tagjai között a fegyelmet helyreállítják, a társulatot átszervezik a közönség pedig érdekes műsort és jó előadást kap.

A Közlöny munkatársa felkérte Darvas Ernőt, a színház új művészeti igazgatóját és felkérte nyilatkozzék művészeti programjáról.

— Még nem befejezett tény az, hogy én leszek a művészeti igazgató, ezölt Darvas, így hát programomról nyilatkozni korai volna. A konzorciumra való általa küldés ügye holnap föl el véglegesen és ugyanakkor az én művészeti igazgatásom is. Ha befejezett ténynek állok szemben nyilvánosságra hozom programomat.

Petőfi-ünnepély Velencében. Velencéből táviratozzák: Huszonötödikén, vasárnap délután a velencei Benedetto Marcello zeneliceum nagytermében Petőfi Sándor születésének századik évfordulója alkalmából nagyszabású ünnepséget tartanak, amelyet Székely Gyula, a Giornale d'Italia magyarországi tudósítója rendez.

— Szabadlábrahelyezési kérelem az ottacai csempészési ügyben. Az ottacai vámcsempészés gyanúsítottjai közül Faragó Gyula még mindig vizsgálati fogságban van. Faragó Gyula védője, dr. Miclea Sever ügyvéd utján ma kérvényt nyújtott be a vizsgálóbíróhoz, amelyben kéri, hogy a vizsgálati fogságot betegségére való tekintettel enyhítsék és engedjék meg, hogy lakásán vagy szanatóriumban őrizet alatt várja ügyének főtárgyalását. A kérelemhez az ügyészség nem adta hozzájárulását. A törvényesek vádтанácsa holnap dönt. Faragó Gyula újabb kérelme ügyében.

— A temesvár-belvárosi búcsú. A temesvári Belváros római katolikus plébániája november 25-én, vasárnap tartja búcsúját. Az ezzel kapcsolatos ünnepélyes szent mise délelőtt fél 11 órakor lesz.

— Veronállal megmérgezte magát. Özvegy Schüttler Antalné 49 éves asszony a temesvári Gyárvaros, Bárány-ucca 12. szám alatt levő lakásán ma veronállal öngyilkossági szándékból megmérgezte magát. Az előhívott mentők súlyos belső sérülésekkel szállították a kórházba az életunt özvegyasszonyt.

— Női és férfi kabátkelmék legolcsóbban Strasser cégnél kaphatók. — Új foglalkozással bír egyének könnyen elkerülik a sok ülés kellemetlen következményeit, ha időnkint egy-néhány napon át a Koprolt, az ideális, jóízű csokoládé hashajtót szedik.

— Haladás előadás az aradi Gutenberg-dalkör közreműködésével és igen tartalmas műsorral a Kulturpalota nagytermében délután hatkor.

— Poloskairtó Lovasnak porszívó gépe megérkezett Str. Oituz 111.

— Tolvaj leány. Ma délelőtt a Ferenc-téren a rendőrség letartóztattott egy tizenhétéves leányt, aki egy uriaszonytól ötszáz lejű ellopott. A tolvaj leány ellen megindult az eljárás.

Az autókaramból áldozata.

(Megrágt a megsérült kocsis.)

(Saját tudósítónktól.) Aradon a Dácia kávéház előtt néhány nappal ezelőtt az Ar. 16 számú autómobil összeütközött egy szekérral. A karamból oly heves volt, hogy Záborszky Mihály kocsis kiesett kocsijából és vérző fejjel maradt az ucca közepén. A szerencsétlen embert a mentők a kórházba szállították, ahol ma halálban meghalt. Záborszky Mihály az aradi sertéshizlalda szolgálatában állott és hét gyermeke maradt árván. A vigyázatlan sofőrt a rendőrségen előállították, ahol azzal védekezett, hogy a szerkeret az utolsó pillanatban vette észre és a legnagyobb erőfeszítés nélkül sem tudta a karambolt megakadályozni.

A kiskorú sofőrt ma délelőtt átkísérték az ügyészségre és kihallgatása után szabadlábra helyezték. Az eljárás azonban tovább folyik ellene.

„Macedónia felől fenyegeti veszedelem a világbékét.”

(Buxton Noel cikke a Manchester Guardianban.)

Buxton Noel ismertnevű angol publicista balkáni körutjáról most tért vissza Londonba s tapasztalataiban hosszabb cikksorozatban számol be a Manchester Guardian hasábjain.

Legutóbbi cikkében a nemzeti kisebbségek védelméről értekezik Buxton és azt állítja, hogy a nemzetközi béke állandóan veszélyben forog, mert a volt ellenséges államok területeinek felosztása alkalmával több nemzet elégedetlené vált. **A világbékét a legnagyobb veszedelem Macedónia felől fenyegeti.**

A nap tükré.

Itt az irdás!

„Az irdás, ami itt lenne, ezúttal két dologra terjeszkedik ki. Az egyik kiterjeszkedés a rouge (ajakfesték), a másik pedig a finom nő selyemharisnya. Mordt és józtlanság nem szerepelnek az irdásban, tehát mindenki elolvashatja, még az érdekeltek is. Amerikai lap, a hatalmas Newyork Herald közli 4.893.617 nyájias olvasójával, hogy mennyi ajakfestéket használnak és el a nők életükben. Ugyancsak ez a lap ír hatalmas cikket arról is, hogy milyen mennyiségű az a selyemharisnya tömeg, amely esztendőnkön a finom női bokákat és lábszárakat fedi. A nagy szándékokat mi is leadjuk, nehogy valaki is felületességgel vádolhasson bennünket.

A ROUGE. Egy kis rúdacska ajakfesték súlya 3 deka. Tekintve, hogy a modern nő igen sokszor pirostlja ajkát: naponta, egy ilyen kis rúd ajakfesték egy hónapra elég. Évente 36 deka kell egy nőnek. Mivel a földön 1600 millió lélek él, 50 millióra tehető azoknak a kulturnőknek a száma, akik az ajkukat festik. Az ötven millió nő évente 18 millió kilogramm ajakfestéket használ. Ennek a hatalmas mennyiségnek az elszállításához 1800 waggon kell vagyis 300 maximális hosszúságú tehervonat. Ebből a hatalmas tömegből, ha téglává gyúrnák össze, tíz aradi városnézet lehetne felépíteni és minden szobát meg lehetne tölteni rouge-szal.

A SELYEMHARISNYA. Ez a cikk szintén igen kapós a nők között és az amerikai tudós kiszámította, hogy a földön 50 millióra tehető azoknak a nőknek a száma, akik selyemharisnyát hordnak. Egy nő évente átlagban 12 pár selyemharisnyát hord el, tehát a se-

lyemharisnyát viselő nők évi összefogyasztása 600 millió pár. Hogy ez milyen hatalmas mennyiség, azt így magyarázza a tudós: egy harisnya átlagos hosszát vegyük 75 centiméternek, ha most a harisnyákat összevarjuk, éppen kétszázszor tekerhetjük körül ezzel a gígászi láncsal a földet az egyenlítőn át. De ugyanezzel a láncsal össze lehetne kötni a földet a holddal huszszorosan összecsavarva a harisnyákat. Mivel egy pár selyemharisnya ára egy dollár a világ évi harisnyafogyasztása 600 millió dollár, vagyis 120 milliárd lej.

Amerikában nem unatkoznak az emberek, ott a tudósoknak nincs egyéb gondjuk, mint az ajakir és a selyemharisnya. Európa sorsa, Ruhr, Rajna és egyéb csekélységek nem érdeklik az embereket. Nem boldogok az amerikaiak? ... (k. s.)

Aradi mozihírek.

Nagy Péter cár a címe annak a csodásan hatalmas, megrendítő történelmi filmnek, amely szombaton kerül bemutatásra az Apollóban. A monumentális drámát Dimitri Buchowetzki rendezte, a főszerepeket pedig Emil Jannings, Bernhard Goetzke és Dagny Servaes játsszák. A csodás kép történelmi eseményt örökít meg: Nagy Péter cár hatalmas öklei alatt nyugodtan él és virul Oroszország, de az uralkodónak két ellenséggel folytonos harcot kell vívnia: feleségével, Endoxin császárnéval és fiával, Alexejel, aki félkegyelmű és ezért az ó-orospártiak szívesebben látnák a trónon, mint a keménykezü Péter cárt. Ez a film — a legpáratlanabb kritika szerint is — nagyobb sikert reprezentál, mint az előző két diadalmas nagy alakítása Janningsnak a Boleyn Anna és Faraó hitvese főszerepében. Az Apolló Nagy Péter cárt öt napon át tartja műsoron; jegyek elővételben délelőtt fél 11-től 12-ig, délután 5-től 9-ig válthatók az Apolló pénztárána.

Jocelynt, a francia forradalom drámáját a tavaszon mutatta be az Apolló olyan nagy sikerrel, hogy most — szombaton és vasárnap — az Uránia igazgatósága repriméként újból bemutatja a csodásan szép filmet, amely Lamertine mesterműve után készült. A gyönyörű filmdráma tartalma megkapó: a fiatal Jocelyn, aki huga boldogságáért pap akar lenni, a forradalom következtében menekülni kénytelen. A fiatal leány bánatában a bűnös élvezetek mozarába sodródik s viharos életmódja csakhamar a sir szélére sodorja a leányt. Haldoklásában éppen Jocelyn plébános adja meg a vigasztalást neki s megtudja, hogy a leány, bár elszakadt Jocelyntól, csak őt szerette s utolsó sóhaja is hozzá száll. A megindító drámai film csak két napon — szombaton és vasárnap — látható az Urániában.

Korona helyett lej.

Érdekes vámkihágás Temesváron (Saját tudósítónktól.) Érdekes pereskedés folyik most Temesváron egy budapesti villanylámpagyár és a temesvári Győri Izsó szállítócég között. A villanylámpagyárnak lerakata van Temesváron és a Győri cég volt megbízva azal, hogy az érkezett árukat az eredeti számlák alapján elvámoltassa. A vámhivatal korona értékeit vett a számlák alapjául, ez természetes is, mert az áruk Magyarországból jöttek. A napokban a vámhivatal egyik tisztviselője arra az érdekes felfedezésre jutott, hogy a budapesti cég nem koronában, hanem lejben számlázta a küldött árukat. A számlákon ugyanis nem volt jelölve, hogy az összegek lejben vagy koronában értendők és csak az elvámolás után írták rá, lejben fizetendők. Mivel a vámhivatal korona értéket vámolta el, az állam óriási összegekkel károsult.

A temesvári vámhivatal kétszáz-ezer lej vámbírságot rótt a Győri-cégre. A Győri-cég meglebbezte a vámhivatal ítéletét, mert csak vámolás végett kapta az árukat. A bíróság helyt adott a felebbezésnek és kötelezte a budapesti céget a kétszáz-ezer lej vámbírság megfizetésére. A budapesti cég felkérte a vele összekötöttesben álló Győri-céget, hogy fizesse ki helyette a vámbírságot, mert jelenleg nem rendelkezik ilyen összeggel. A Győri-cég kifizette az összeget és biztosításként saját raktárába hordatta az árukat. A villanylámpagyár sérelmesnek találta magára nézve ezt az intézkedést és perit indított Győri Izsó ellen. A vádтанács ma tárgyalta az ügyet és bűnügyi zárlatot rendelt el a Győri Izsó által lefoglalt árukra. A vádтанács döntését a szállítócég meglebbezte.

Nagy Péter cár. Monumentális történelmi dráma. Főszerepben: Emil Jannings, B. Goetzke, Dagny Servaes. Bemutatója ma szombaton az Apollóban

